

en. Moet de
blijven? Of
vrouw mis-
zieh ervoor
van den lich-
door er een
elij overheen
geen capitu-
den „God“
an het beeld
al verloor
van de maat-
Dooper keek
oninkrijk der
„Zie“, zoo
elische stem,
eld, „zie, ik
schap! In
angelie over-
hij overwint
n dit ovan-
in zijn goeie
an den kant
te hooren
„Een brood“
el brood van
t brood van
dan is zijn
leen van wat
van de dia-
toch wel wat
mijn brood
n, maar toch
t alleen de
ernamelijk
v genoeg krij-
oeten wij van

id ontmoeten,
hans „leuke“,
erhaalt, toch
diepte,
e moeilijkheid
lectische theo-
is wezenlijks
e dialectische
„als vian-
daatst, dan is
of „mineur“.
De „mineur“
discipelen der
erpelijk, even-
ccoorden der
oord tot „ar-
d.w.z. zodra
het „godelijk
t“, of „in-ge-

o.
de „samen-
toes te reiken
lere vraag, of
aarijk BROOD
dat, wat ik,
am „brood“

op met beslist-
aar straks, de
ood“, ook van
arh. De waar-
zinnen van
mensch en-
ge poëzie der

ag, of de theo-
der practische
voor cultuur-
h, doch de eer-
wel theo-logie?
erping van alle
aling, doch de
enning is pri-

ische theologie
asel, of in huis-
ring, dan heeft
ad kerk-instituut
op het dorp. De
De catechoet
tot of met de
unt der dialect-
e, hun ongeluk
eld niet anders,
reken, maar de
an tot het spre-
at is hun nood.
ontvangst-
Woord als GODS
of met elkaar te

ift dus de con-
rvoor de „Chr.
moest feitelijk
er wel moge-

lijkheid van kerkelijke prediking? Is zij als ker-
kelijke PREDIKING niet een totale verwerping van
de KERKELIJKE prediking? Niet de waarde-
bepaling, doch de kwestie der mogelijken-
erkenning was allereerst te stellen geweest, con-
cludeeren we alweer.

Liever dus dan over majeur- en mineur-tonen te
redetwisten, stellen we dus deze vraag, in den
zooeven gegeven vorm.

Het artikel van Pfarrer Mannweiler heeft — en
daarom beruim ik er juist aan — deze groote
waarde — zijns ondanks — dat het ons doet zien,
dat we nooit uit het moeras komen, zoo-
lang we met het systeem van zóóveel
goede, en zóóveel kwade aantekening-
en voortgaan, in de beoordeeling van een
theologie, vooral als het de dialectische
geldt, is er wel „theologie“ bij Barth? Nu
niet naar de meening van minister of curatorium
of senaat, als „benoemende“ en „naamgevende“
machten, doch naar de werkelijkheid? Naar de
waarheid? Naar het Woord Gods? Naar — hem
zelf?

Vooropstellende, dat m.i. Barth ons de theologie
feitelijk afneemt, en dat hij alle kerk-musiek, en
alle preek van de kerk, en alle goede en
kwade notities van wie zijn rapport-cijfers opstel-
len, fundamenteel overboord helpt werpen, wijs
ik hier op de rectorale rede van prof. Hoekstra,
omdat deze tegenover zulke Duitsche en slappe
probleemstellingen van stad-of-land-gesprek ons
weer de Nederlandsche en kerkelijk-reformeerde
probleemstelling voorhoudt van: is er bij Barth
theologie; laat hij plaats voor het Woord Gods;
en heeft de kerk als KERK wel de kans, om
Gods Woord te preeken?

Terecht wordt er door prof. Hoekstra op gewezen,
dat Barth feitelijk de mogelijkheid der prediking
opheft, en door den prediker tot dienaar van de
„kerk“ te verlagen (te verlagen n.l. wijl hij als
dienaar van de „kerk“ geen sprekersnamen
„God“ kan zijn) hem feitelijk verhindert brood
te reiken aan mijnwerkers en mijn-directeuren, aan
hoeren en journalisten, aan stervenden en levenden.

Zoo moge ik, teneinde de groote praecalabele
kwestie der prediking weer naar voren te helpen
brengen, de aandacht vragen voor prof. Hoekstra's
rectorale rede. Opdat wij, die in deze weken, ons
preekend en hoorend, bewegen van de „evange-
lische“ engelen in Efrata naar de „sombere“
boetprek van den Dooper, weten mogen, dat ge
als calvinist ze beide behoudt, en als Barthiaan,
als dialecticus, ze BEIDE verliest.

K. S.

*) Wenn es auch dunkle Bestandteile aufweist, so doch
überwiegend helle!

Willem Sluyters Nieuw-Jaer Gesang.

Eenige maanden geleden voor de taak gesteld
te schrijven over Willem Sluyter, den 17e-eeuw-
schen mysticus, heb ik het beroemde „Sluyterboek“
doorgelezen en daarin ook gevonden een Nieuw-
Jaer Gesang, die ik thans, bij de intrede van het
nieuwe jaar, gaarne onzen lezers voorleggen wil.

Men kent ongetwijfeld den Eibergschen zanger.
Weinigen zijn als hij in den goeden zin van het
woord populair geweest: geliefd bij het eenvoudige
volk van zijn eigen tijd en nog twee eeuwen daar-
na; gewaardeerd en begrepen in zijn echt-vrome
verzen, die op de practijk van het gewone, kleine
leven waren afgestemd, door vele geslachten; ge-
kend in zijn geestelijke ervaringen door talloos
velen, tot wier ziel hij gesproken heeft.

Predikant in den Gelderschen Achterhoek in een
tijd van beroeringen en moeiten (1653—1672) was
hij met de vragen en zorgen, de geestelijke be-
zwaren ook van de eenvoudige land-bevolking ver-
trouwd en door zijn neiging tot mystiek en asce-
tisme verdiepte hij zich er te ernstiger in. Daarbij
had hij al van zijn kinderjaren af een groote
liefde voor het vers en den vromen zang. Zoo werd
hij als vanzelf de dichter van en voor het volk,
die wat te zeggen had, maar ook verstaan werd.

Zijn grotere en kleinere gedichten zijn verza-
meld in het Sluyterboek, dat vele malen herdrukt
is en in tal van gezinnen een dierbaar bezit is
geweest, telkens opgeslagen en bij vernieuwing
genoten. Nog zijn er menschen, die zich herinneren,
hoe het Sluyterboek bij ouders of grootouders
dagelijks ter tafel kwam en met stichting werd ge-
lezen. En de gemelodiseerde liederen uit den „Eiberg-
schen Sanglust“, een van de deelen van het Sluy-
terboek, zijn hier en daar in de streek, waar Sluyter
gewerkt heeft, nog in eere.

In de latere jaren is het Sluyterboek echter op
den achtergrond geraakt. De veranderde inzichten
in de kunst der poëzie, de veranderde smaak ook
in het religieuze vers, heeft het van lieverlee zijn
groote plaats doen verliezen. De lyrisch-impressio-

nistische poëzie van den nieuweren tijd, het stre-
ven naar woord-musiek en klank-plastiek stonden
van het Sluyter-vers te ver af en de evoluties der
dichtkunst naar haar modernen vorm maakten dien
afstand nog grooter.

En toch bevat het veel moois, veel dat, on-
danks de verouderde zeggings- en de didactische
structuur, voor dezen tijd nog alleszins lezens-
waardig is. Want de gemoedsgesteldheid, die in
deze verzen leeft, is fijn en de mystieke, vrome
gedachten, die worden uitgesproken, zijn vaak diep
en schoon.

Ik geloof daarom niet mis te tasten, als ik
Willem Sluyter en zijn werk opnieuw onder de
aandacht breng en nu als nieuwjaarszang een van
zijn gedichten overneem. Het moge dan anders
zijn dan de moderne poëzie — soms inderdaad
meer stichtelijk gerijmel zijn dan kunst — de pols-
slag der waarachtige christelijke kunst klopt er
stellig in en als gezonde mystiek heeft het onmis-
kenbare waarde.

De Nieuwjaarszang, die ik bedoel is te vinden
in den bundel „Gesangen van Heylige en God-
vruchtige Stoffe“, waarmede Sluyter, naar zijn
eigen zeggen, „de slechten en eenvoudigen dienen“
wilde, „die niet lezen of schrijven kunnen en den-
welken de geestelijke sangen een groot behulp
zijn, als zij diezelfde van anderen leeren“.

Op de wijze van den (Datheschen) 146en Psalm
te zingen, luidt hij aldus:

In Gods name zijn wij heden
Weder uyt het oude jaer
In dit nieuwe jaer getreden:
En wij hebben allegaer
Dus van onz' ellendigheden
Nu een jaer weer afgeleid.
De verlossing der vromen,
Die haer heel zal maken vrij,
Is tot haren troost gekomen
Weer een jaer te nader bij:
En alzoo zal haer elend
Haestig loopen tot een end.
Jesu, uwen zoeten name,
Dien gij in veel smart en pijn
Mede brengt voor ons al t'same
Zal ons troost en vreugde zijn,
Als wij zijn te zeer bezwaard
In onz' ballingschap op aerd.
Wilt ons stieren en geleiden
In dit aengevangen jaer,
Dat wij mogen ons bereiden
U alleen te volgen naer,
En door kruis geduldelyk
Gaen na 't Hemelsch Koninkrijk.
Zone Gods, die d'eerst en leste,
Die 't begin en eynde zijt
Zegent toch tot onzen beste
Midden in al' onzen strijd,
D'ingang, voortgang, uytgang 't zaem
Dezes jaers om Uwen Naem.
Laet uw geest tot ons genaken,
Opdat gij ons allegaer
Mag tot nieuwe schepsels maken
In dit nieuw begonnen jaer.
Dat het oude gansch verdwijnt!
En het alles nieuw mag zijn.
Toldat gij hier nae volkomen
Alle ding nieuw maken zult,
Als het eerste weggenomen
En geheel zal zijn vervult,
Daer geen rouw noch ongeval
Noch gekrijt meer wezen zal.

Een eenvoudig Nieuwjaarsvers, zeker, maar dat
gesproken heeft en nog altijd spreken kan tot het
hart van den Christen bij den aanvang van het
nieuwe en den uitgang uit het oude jaar.

C. T.

Kerstmuziekherinneringen.

Allereerst de herhaling van het Kerstorato-
rium van Hubert Cuypers op Bijbelwoorden,
gerangschikt door Dr. W. G. Harreunstein, in
het Concertgebouw te Amsterdam, op Woensdag
23 December.

Solisten waren Jo Vincent (sopraan), Nora de
Wal (sopraan), Jac. Ph. Caro (bas). De orgelpartij
werd verzorgd door Willem Doortmont.

Toen het vorige jaar deze compositie ter gelegen-
heid van het 25-jarig bestaan der (K.)C.O.V. voor
het eerst werd uitgevoerd, schreef ik in ditzelfde
blad, en wel de nummers van 19 en 25 Dec. 1930,
2 en 9 Jan. 1931, een uitvoerig overzicht van de
bouw. Daarbij gaf ik ook mijn oordeel over de
eventuele blijvende muzikale waarde van dit in
verschillende opzichten originele werk. Ik heb
die artikelen na déze uitvoering nog eens over-
gelezen.

Mijn oordeel over het nu gehoorde was precies
als het vorige jaar. Ik geloof, dat ik dus het beste

doe eenvoudig te verwijzen naar de bovengenoemde
artikelen. Men vindt daar de waardeering die
m.i. niet kan uitblijven als men onbevooroordeeld
(of wel: onbevooroordeeld!) dit Kerstoratorium
toetst aan muzikale normen, en behoorlijk door-
drongen is van de enorme moeilijkheden aan een
verklanking van dergelijke woorden. Ook mag men
niet te sterk gebonden zijn aan muzikale of quasi-
muzikale tradities betreffende Protestantsche of zoo-
genaamde Protestantsche muziek.

Naast waardeering ruimde ik in diezelfde arti-
kelen tamelijk wat plaats in voor critiek, voorname-
lijk omdat te vaak het verhevene overslaat in het
banale, in het al-te-populaire. Werkelijk lijkt me dit
de hoofdfout van de compositie. Ik kan genieten van
de talrijke echt-muzikale vondsten, maar zou graag
verschillende lawaai passages en holle klinkklank
willen dooven. Ik kan die muzikale barbaarsheid
(of misplaatste moderniteit?) absoluut niet rijmen
met de toch zoo fijngevoelige beheersheid waar-
van de componist in zoo menige uitstekende melo-
die, door zoo menige verheven-harmonieuze bewer-
king blijk geeft.

In plaats van Sophie Both—Haas trad als so-
piaan Jo Vincent op; verder was er geen verschil
in solisten. Ik meen Caro wel eens beter gehoord
te hebben, maar daar de vertolking van zijn partij
toch uitstekend was, doet dat er niet zooveel toe.
Doortmonts begeleiding was keurig.

Als geheel stond de uitvoering op hoog peil. Het
koor mag wel steeds zeer critisch blijven tegenover
de uitspraak: daar dreigen iedere keer gevaren, en
telkens andere. Een jaar geleden viel ik over de
z die als s werd uitgesproken; deze keer was ik
niet de enige die opmerkte, dat „weiden“, „ver-
gaderen“ enz. niet mag klinken als „weidan“,
„vergaderan“. Dit klinkt als de taal van iemand
die een deftig spraakje heeft... aangewend. Zoo
zouden we van Scilla in Charybdis vallen.

Wat voldoen de eenvoudige onveranderde Bijbel-
woorden als tekst voor muzikale bewerking toch
oneindig veel beter dan de meeste „vrije stof“.

Bij Alsbach, Amsterdam, verschenen Twee
Kerstliederen voor driestemmig Vrouwenkoor
met Pianobegeleiding of a capella, door Dina
Appeldoorn. De woorden zijn als volgt:

1. „Joseph ginck van Nazareth, nae Bethlehem
en Maria, zijn vriendinneke, ginck met hem. 'n
Sterre schoen uit 's Hemels troen, quam daer ge-
daelt, daer Maria met haer kindken was bevaen.
Nu wiegen wij dat allerliefste kindken, dat daer
in dat kribben bij die beestkens leit. Het leit daer
bij den os en bij het eselken“.

2. „Zoete kindetje, weel gij wel, Dat Uw naam
is Manuel? De drie koningen die daer staan, Mogen
zij wel binnengaan? Welgekomen en komt maar
in, 't Gaat hier al naar 't kindtjes zin. Het kindtje
krijcht en 't kindtje lacht, 't Is geboren op Kerst-
nacht. Halleluja!“

Heeft Dina Appeldoorn dat eerste versje zóó
ergens gevonden? 't Is een mij onbekende lezing.
Wel ken ik het in deze vorm: „Joseph ginck van
Nazareth nae Bethlehem en Maria die moeder-
maghet ginck met hem“. Maria als vriendinneke
is wel meer 20ste-eeuwswal!

We hoeven niet te vragen waar dit versje met
zijn Kindje-wiegen vandaan komt.

Konden we deze liederen alleen zien als voor-
beelden van Middeleeuwsche literatuur, dan zouden
we ze, gezet in het kader van de historische pro-
ductie, zonder bezwaar onder de aandacht brengen.

Nu echter staat de zaak anders. Moeten we ze
bekijken als Kerstliederen, die uitgezocht zijn om
ze in nieuwe muzikale entourage in het jaar 1931,
'32 enz. te laten zingen, dan kunnen we er niets
anders van zeggen dan: dit zijn weer van die
lieve versjes lief en naïef, die niet anders doen
dan een zekere sentimenteële babystemming wek-
ken, een stemming, die nog versterkt wordt door
de gelijksoortige zoete wiegmusiek. Ik zie er geen
heil in om dit soort liederen ernstig aan te bevelen
aan hen, die in de komst van Christus in deze
wereld nog iets meer zien dan een gelegenheid om
in een zekere traditioneele knusse, gezellige Kerst-
avondstemming gebracht te worden.

Een laatste Kerstmusiek-herinnering koppelt zich
aan de nummers 24, 25 en 26 uit de serie „Protes-
tantsche Kerkmuziek“ onder redactie van Willem
Zorgman. Meteen vind ik hierin een welkome aan-
leiding om het werk van Zorgman in deze richting
eens onder de aandacht van onze lezers, en in
bijzonder van onze organisten te brengen.

Om te trachten eenigermate te kunnen voorzien
in het gebrek aan behoorlijke orgelmusiek, die niet
al te zeer uit de tijd is, en niet al te moeilijk, ver-
schijnen in de „Protestantsche Kerkmuziek“ om
de 14 dagen bewerkingen van koralen enz. Schitte-
rende muziekstukken heb ik onder de ongeveer 30
thans verschenen nummers nog niet ontdekt, maar
wel geloof ik, dat de onderneming van den heer
Zorgman steun verdient. Al kan mijn oordeel het
op het oogenblik niet verder brengen dan „niet on-
aardig“, — er zit blijkens enkele nummers kans op
groei. Die kans zelfs is de moeite waard. Over het
algemeen komen de composities nog niet uit boven
studies in contrapunt, soms zeer verdienstelijk,
maar het eigenlijke, dat een studie tot wezenlijke